

**PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS
ATMINIMO IR ISTORINIŲ DATŲ ĮAMŽINIMO KOMISIJOS POSĖDŽIO
PROTOKOLAS Nr. 1**

2026 m. liepos 9 d.

Pakruojis

Posėdis įvyko 2026 m. liepos 9 d. Pakruojo rajono savivaldybės mažojoje salėje.

Posėdžio pradžia 10.00 val., pabaiga 11.30 val.

Posėdžio pirmininkas – Saulius Margis, Pakruojo rajono savivaldybės meras, komisijos pirmininkas.

Posėdžio sekretorė – Akvilė Pupinė, Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus kultūros programų koordinatorė, komisijos narė.

Dalyvavo komisijos nariai: Saulius Margis – Pakruojo rajono savivaldybės meras, komisijos pirmininkas; Renata Budrienė – Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėja, komisijos narė; Aušra Dvelienė – Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktorė, komisijos narė; Virginijus Kacilevičius – Pakruojo rajono savivaldybės vicemeras, komisijos narys; Vytautas Kanišauskas – Rozalimo seniūnas, komisijos narys; Akvilė Pupinė – Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus kultūros programų koordinatorė, komisijos sekretorė ir narė; Juozas Pupinis – Pakruojo rajono savivaldybės tarybos narys, komisijos narys; Vidutis Skirmantas – Pakruojo „Atžalyno“ gimnazijos neformaliojo švietimo mokytojas, komisijos narys.

Nuotoliniu būdu dalyvavo: Eglė Koskutė-Peseckė – Žeimelio seniūnė, komisijos narė.

Nedalyvavo: Rūta Aleknienė – Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Statybos ir architektūros skyriaus Architektūros poskyrio vyriausioji specialistė (savivaldybės vyriausioji architektė), komisijos narė (atostogauja).

Kvorumas yra.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl prašymo leisti Rozalimo mokyklos teritorijoje pastatyti atminimo stendą Pakruojo krašto garbės pilietei Genovaitei Valčiukienei.
2. Dėl kelio ženklinimo įrengimo prie Sitkūnų kaimo kapinių.
3. Dėl Mažučių II-ųjų kapinių pavadinimo pakeitimo.
4. Dėl A. I. Kuko atminimo įamžinimo Žeimelyje.
5. Dėl Pakruojo ir Rozalimo S. Nėries gatvių pavadinimų.
6. Dėl pakartotinio M. Ragulskio prašymo ir renginių K. Ragulskio šimtmečiui paminėti.

1. SVARSTYTA. Darbotvarkės patvirtinimas.

Komisijos pirmininkas Saulius Margis pristatė posėdžio darbotvarkę.

Vytautas Kanišauskas, Rozalimo seniūnas, pasiūlė papildyti darbotvarkę klausimu dėl partizanų atminimo vietų ženklavimo. Atsižvelgdamas į šį pasiūlymą, komisijos pirmininkas pasiūlė darbotvarkę papildyti 7 klausimu „Kiti klausimai“, kuriame būtų svarstomas minėtas klausimas.

NUTARTA. Bendru sutarimu papildyti posėdžio darbotvarkę 7 klausimu „Kiti klausimai“ ir patvirtinti papildytą darbotvarkę.

2. SVARSTYTA. Prašymas leisti Rozalimo mokyklos teritorijoje pastatyti atminimo stendą Pakruojo krašto garbės pilietei Genovaitei Valčiukienei.

Vytautas Kanišauskas, Rozalimo seniūnas, pristatė prašymą ir paaiškino, kad atminimo stendo iniciatyva buvo svarstoma jau anksčiau. Pirminė vieta sulaukė dalies bendruomenės nepritarimo, todėl buvo ieškoma kitos vietos. Iniciatyvinė grupė, suderinusi sprendimą su Rozalimo pradine mokykla, pasirinko mokyklos teritoriją. Seniūnas informavo, kad informacinės lentos maketas yra parengtas, tačiau pats stendas dar nėra pagamintas.

Aušra Dvelienė pažymėjo, kad kartu su bendruomenės atstovais buvo apžiūrėtos kelios galimos vietos ir pasirinkta vieta mokyklos teritorijoje, kuri, bendru sutarimu, pripažinta tinkamiausia.

Renata Budrienė atkreipė dėmesį, kad, rengiant medžiagą posėdžiui, buvo įvertinta prašymo atitikties Komisijos nuostatams. Nustatyta, kad prašyme nenurodytas planuojamas finansavimo šaltinis, nors tokia informacija pagal galiojančius nuostatus turėtų būti pateikta. Ji pasiūlė svarstyti galimybę kreiptis į iniciatyvinę grupę dėl prašymo papildymo.

Diskusijos metu komisijos nariai aptarė galimus stendo finansavimo variantus. Buvo išsakyta nuomonių, kad savivaldybė galėtų prisidėti prie projekto įgyvendinimo, tačiau Virginijus Kacilevičius pasiūlė šiame posėdyje finansavimo klausimo nesvarstyti ir apsiriboti pareiškėjų prašymu – pritarti atminimo įamžinimui ir leisti įrengti stendą. Šiam siūlymui pritarė ir kiti komisijos nariai.

NUTARTA. Pritarti prašymui ir leisti Rozalimo mokyklos teritorijoje įrengti atminimo stendą Pakruojo krašto garbės pilietei Genovaitei Valčiukienei.

Komisijos nariai pasiūlymui pritarė bendru sutarimu.

3. SVARSTYTA. Kelio ženklavimo įrengimas prie Sitkūnų kaimo kapinių.

Renata Budrienė informavo, kad Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, išnagrinėjęs Gvido Rutkausko kreipimąsi, rekomendavo Panevėžio, Pakruojo ir Pasvalio rajonų savivaldybėms imtis iniciatyvos įrengti kelio ženklus, nurodančius kryptį į Ažagų–Eimuliškio mūšyje žuvusių partizanų palaidojimo vietas, tarp jų – Sitkūnų kaimo senąsias kapines.

Diskusijos metu komisijos nariai aptarė galimybę nelaukti atskiro pareiškėjo kreipimosi ir inicijuoti pasirengimą šio klausimo nagrinėjimui. Nutarta pavesti Pakruojo krašto muziejui surinkti istorinę medžiagą, parengti siūlymus dėl kelio ženklavimo prie Sitkūnų kaimo kapinių ir juos pateikti svarstyti kitame Komisijos posėdyje.

NUTARTA. Pavesti Pakruojo krašto muziejui surinkti istorinę medžiagą, parengti siūlymus dėl kelio ženklavimo prie Sitkūnų kaimo kapinių ir pateikti juos svarstyti kitame Komisijos posėdyje.

Komisijos nariai pasiūlymui pritarė bendru sutarimu.

4. SVARSTYTA. Mažučių II-ųjų kapinių pavadinimo pakeitimas.

Renata Budrienė pristatė Griepėdžių kaimo bendruomenės papildytą prašymą pakeisti Mažučių II-ųjų kapinių pavadinimą į Kostantų kapines. Informavo, kad pareiškėjai papildomai pateikė archyvinis dokumentus, pagrindžiančius prašymą ir istorinio pavadinimo sąsajas su buvusiu Konstantinavos (Kostantų) dvaru.

Eglė Koskutė–Peseckė informavo, kad į Mažučių II-ąsias kapines vedanti gatvė jau yra pavadinta Kostantų gatve, todėl pavadinimas „Kostantai“ vietovėje jau yra vartojamas kaip vietovardis. Diskusijos metu komisijos nariai aptarė istoriniuose šaltiniuose vartojamų pavadinimų „Konstantinava“ ir „Kostantai“ sąsajas, siūlomo kapinių pavadinimo pagrįstumą bei tolesnę pavadinimo keitimo procedūrą. Nutarta, kad Komisija kreipsis į Pakruojo rajono savivaldybės administraciją dėl pavadinimo pakeitimui reikalingų dokumentų parengimo.

NUTARTA.

1. Pritarti Griepėdžių kaimo bendruomenės prašymui pakeisti Mažučių II-ųjų kapinių pavadinimą į Kostantų kapines.
2. Pavesti Pakruojo rajono savivaldybės administracijai atlikti reikiamus administracinius veiksmus.

Komisijos nariai pasiūlymui pritarė bendru sutarimu.

5. SVARSTYTA. A. I. Kuko atminimo įamžinimas Žeimelyje.

Renata Budrienė priminė, kad A. I. Kuko atminimo įamžinimo klausimas Komisijoje svarstomas pakartotinai. Informavo, kad anksčiau Komisijoje jau buvo svarstytas Šiaulių apskrities žydų bendruomenės pirmininkės Rašellos Galinienės pateiktas siūlymas, o šį kartą svarstomas Pakruojo rajono savivaldybės tarybos nario Rolando Pupinio prašymas.

Diskusijos metu buvo aptarti galimi gatvės pavadinimo variantai. Juozas Pupinis pasiūlė svarstyti Malūno gatvės pavadinimo keitimą, tačiau komisijos nariai pažymėjo, kad ši gatvė nėra istoriškai susijusi su A. I. Kuku. Taip pat sutarta, kad sprendimas dėl gatvės, kuri galėtų būti pavadinta A. I. Kuko vardu, pirmiausia turėtų būti priimtas vietos bendruomenėje. Aptarta, kad Žeimelio bendruomenė bendruomenės susirinkimo metu išsirinks tinkamiausią gatvę, o bendruomenei priėmus sprendimą šio klausimo pakartotinai Atminimo ir istorinių datų įamžinimo komisijoje svarstyti nebereikės.

NUTARTA. Kreiptis į Žeimelio bendruomenę dėl siūlymo bendruomenės susirinkime nuspręsti, kuri Žeimelio gatvė galėtų būti pavadinta A. I. Kuko vardu.

Komisijos nariai pasiūlymui pritarė bendru sutarimu.

6. SVARSTYTA. Pakruojo ir Rozalimo S. Nėries gatvių pavadinimai.

Renata Budrienė priminė, kad Pakruojo ir Rozalimo S. Nėries gatvių pavadinimų klausimas Komisijoje buvo svarstytas anksčiau. Informavo apie Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro priimtus sprendimus, savivaldybės gautus raštus bei ankstesnių Komisijos diskusijų eigą.

Akvilė Pupinė pažymėjo, kad Salomėjos Nėries asmenybė visuomenėje vertinama nevienareikšmiškai. Atkreipė dėmesį, jog dalis visuomenės laikosi pozicijos, kad poetės kūrybinis palikimas yra reikšminga Lietuvos kultūros dalis, o jos eilėmis sukurtos dainos iki šiol atliekamos valstybinių švenčių metu.

Virginijus Kacilevičius informavo apie 2026 m. gegužės 28 d. Regionų administracinio teismo sprendimą byloje Nr. I2-1120-811/2026, kuriuo panaikintas Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro 2024 m. rugpjūčio 20 d. sprendimas dėl Salomėjos Nėries paminklo pašalinimo Vilniuje. Pažymėjo, kad teismas konstatavo, jog sprendimas buvo nepakankamai motyvuotas, nepakankamai pagrįstas faktinėmis aplinkybėmis bei priimtas pažeidžiant esmines viešojo administravimo procedūras. Taip pat pažymėjo, kad teismo sprendimas gali būti skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

Diskusijos metu komisijos nariai aptarė susiklosčiusią teisinę situaciją dėl Salomėjos Nėries įamžinimo, Regionų administracinio teismo 2026 m. gegužės 28 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. I2-1120-811/2026, taip pat kitus analogiškus atvejus Lietuvos savivaldybėse. Aptarta Visagino savivaldybėje nagrinėta byla dėl Partizanų gatvės pavadinimo ir pažymėta, kad skirtingose savivaldybėse formuojasi nevienoda teismų ir viešojo administravimo institucijų praktika. Atsižvelgdami į tai, komisijos nariai sutarė, kad, kol nėra galutinio teisinio aiškumo dėl Regionų administracinio teismo sprendimo ir nėra žinoma, ar jis bus skundžiamas, tikslinga šiuo metu nepriimti sprendimo dėl Pakruojo ir Rozalimo S. Nėries gatvių pavadinimų keitimo.

NUTARTA. Šiuo metu nepriimti sprendimo dėl Pakruojo ir Rozalimo S. Nėries gatvių pavadinimų keitimo ir prie šio klausimo grįžti paaiškėjus, ar Regionų administracinio teismo 2026 m. gegužės 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I2-1120-811/2026 įsiteisėjo.

Komisijos nariai pasiūlymui pritarė bendru sutarimu.

7. SVARSTYTA. Pakartotinis M. Ragulskio prašymas ir renginiai K. Ragulskio šimtmečiui paminėti.

Renata Budrienė priminė, kad Kazio Ragulskio atminimo įamžinimo klausimas žodžiu jau buvo svarstytas anksčiau. Informavo apie pakartotinį Minvydo Ragulskio prašymą leisti prie dabartinio Klovainių pradinės mokyklos pastato įrengti memorialinę lentą Kazio Ragulskio atminimui.

Pažymėjo, kad pareiškėjai yra parengę memorialinės lentos tekstą ir nurodę, jog memorialinės lentos pagaminimą bei įrengimą finansuos savo lėšomis.

Diskusijos metu komisijos nariai aptarė pasirengimą Kazio Ragulskio 100-ųjų gimimo metinių minėjimui. Taip pat pritarta, kad prie dabartinio Klovainių pradinės mokyklos pastato būtų leista įrengti memorialinę lentą, o organizuojant šimtmečio minėjimo renginius būtų bendradarbiaujama su K. Ragulskio artimaisiais.

NUTARTA.

1. Pritarti Minvydo Ragulskio prašymui prie dabartinio Klovainių pradinės mokyklos pastato įrengti memorialinę lentą Kazio Ragulskio atminimui.
2. Organizuojant Kazio Ragulskio 100-ųjų gimimo metinių minėjimo renginius bendradarbiauti su K. Ragulskio artimaisiais.

Komisijos nariai pasiūlymui pritarė bendru sutarimu.

8. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

Saulius Margis informavo Komisiją apie pokalbį su Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės pirmininke Faina Kukliansky dėl 2026 m. minimų Holokausto Lietuvoje pradžios 85-ųjų metinių. Pažymėjo, kad, atsižvelgiant į Pakruojo sinagogos reikšmę ir vykdomas veiklas, tikėtinas didesnis visuomenės ir žiniasklaidos dėmesys Pakruojo rajone organizuojamiems atminimo renginiams.

Renata Budrienė atkreipė dėmesį į būtinybę tinkamai pasirengti minėjimui, užtikrinant Holokausto aukų žudynių vietų priežiūrą ir sutvarkymą, įskaitant Lygumų ir kitų žudynių vietų aplinkos tvarkymo darbus.

Akvilė Pupinė pasiūlė parengti ir viešinti visų Holokausto Lietuvoje pradžios 85-ųjų metinių renginių planą Pakruojo krašto muziejaus interneto svetainėje. Komisijos pirmininkas Saulius Margis pasiūlė šį renginių planą skelbti ir Pakruojo rajono savivaldybės interneto svetainėje www.pakruojis.lt.

Vytautas Kanišauskas pristatė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Pakruojo filialo vadovės Erikos Kižienės siūlymą dėl informacinių ženklų prie partizanų atminimo vietų Rozalimo seniūnijoje. Informavo apie planuojamą ženklinimą ir iškėlė klausimą dėl informaciniuose ženkluose pateikiamų užrašų.

Diskusijos metu komisijos nariai aptarė galimus informacinių ženklų užrašus. Renata Budrienė pažymėjo, kad, gavus informaciją ir istorinę medžiagą, Komisija kreipsis į Pakruojo krašto muziejų, prašydama įvertinti pateiktą medžiagą ir pateikti išaiškinimą dėl informaciniuose ženkluose naudotino teksto.

NUTARTA.

1. Pavesti Pakruojo krašto muziejui parengti Holokausto Lietuvoje pradžios 85-ųjų metinių renginių planą, neapsiribojant vien Rugsėjo 23-iosios minėjimu, ir pateikti jį viešinti Pakruojo krašto muziejaus bei Pakruojo rajono savivaldybės interneto svetainėse.

2. Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Kultūros skyriui kuruoti plano įgyvendinimą.
3. Gavus Rozalimo seniūnijos pateiktą informaciją apie planuojamus ženklinti partizanų atminimo objektus, kreiptis į Pakruojo krašto muziejų, prašant įvertinti pateiktos istorinės medžiagos pagrįstumą ir pateikti siūlymus dėl informaciniuose ženkluose naudotino teksto.